בָּרֵיחַיִם שֶׁלָּהֶם (ט) מִשּׁוּם דְּהָוֵי כְּעֻבְדִּין דְּחֹל, (י) (אֶלָּא) דָּךְ אוֹתָם בִּמְדוֹכָה כְּכָל הַתְּבָלִין. הַגָּהּ: (יא) וּמִיהוּ נוֹהֲגִין (ג) לְשַׁנּוֹת קְצָת בְּדִיכַת תְּבָלִין (הגהות מיימוני (דפוס קושטא) פרק ג׳ (הי״ב) בשם (סמ״ג) [סמ״ק] (סי׳ קנ״ד הגה״ה א)), וְכֵן רָאוּי לְהוֹרוֹת: ב הַמֻּתָּר לְהוֹלִיךְ תְּבָלִין (יב) וּמָדוֹךְ אֵצֶל מְדוֹכָה, אוֹ מְדוֹכָה אֶצְלָם, (יג) [1]אֲפִלּוּ דֶּרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים אַף עַל פִּי שֶׁהָיָה אֶפְשָׁר לְהוֹלִיכָם מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב: ג (יד) * [2]אֵין כּוֹתְשִׁין הָרִיפוֹת בְּמַכְתֶּשֶׁת גְּדוֹלָה, אֲבָל כּוֹתְשִׁין בְּמַכְתֶּשֶׁת קְטַנָּה (טו) שֶׁזֶּה הוּא הַשִּׁנּוּי שֶׁלָּהּ. (טז) וּבְאֶרֶץ

ה (מִשְׁנָה) [בְּרַיְיתָא] שָׁם י״א (ע״א) וּכְבֵית הִלֵּל. ו בֵּית יוֹסֵף (ד״ה מותר להוליך) כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַ״ן (ה. ד״ה גרסינן) בְּדִין הוֹלָכַת הַסַּכִּין. ז בְּרַיְיתָא וּגְמָרָא שָׁם י״ד (שם).

בְּאֵר הֵיטֵב

יְדֵי שִׁנּוּי שָׁרִי. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א). [וּבְסֵפֶר אֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) הִסְכִּים לְהַתִּיר כְּדַעַת הַלְּבוּשׁ, עַיֵּן שָׁם]: (ג) לְשַׁנּוֹת. שֶׁמִּתּוֹךְ כָּךְ יִהְיֶה זָכוּר שֶׁאָסוּר לָדוּךְ יוֹתֵר מִמַּה

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הַמֶּלַח וְכוּ׳. וְיֵשׁ פּוֹסְקִים (י) שֶׁכָּתְבוּ דְּהוּא הַדִּין בְּמִינֵי תְּבָלִין שֶׁאֵין מְפִיגִין טַעַם כְּגוֹן כַּרְכֹּם שֶׁקּוֹרִין זַאפְרֶע״ן דְּיָדוּעַ שֶׁאֵינוֹ מֵפִיג טַעַם, וּבִפְרָט (יא) הֵיכָא שֶׁיָּדַע מֵאֶתְמוֹל שֶׁיִּהְיֶה צָרִיךְ לוֹ לְמָחָר כַּרְכֹּם לִקְדֵרָתוֹ שֶׁאָסוּר לוֹ לִכְתֹּשׁ בְּלִי שִׁנּוּי, וְיֵשׁ לְהַחְמִיר וְלָחֹשׁ לִסְבָרָא זוֹ: (ט) מִשּׁוּם דְּהָוֵי כְּעֻבְדִּין דְּחֹל. (יב) טְפֵי. וְיֵשׁ שֶׁכָּתְבוּ (יג) מִשּׁוּם דְּהָוֵי עַל יְדֵי זֶה טוֹחֵן גָּמוּר דְּאָסוּר בְּיוֹם טוֹב לְכֻלֵּי עָלְמָא וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן תצ״ה (ס״ב), (יד) וַאֲפִלּוּ רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת שִׁנּוּי כְּגוֹן לִטְחֹן חֲדָא חֲדָא וּכְהַאי גַּוְנָא נַמִּי אָסוּר בְּרֵחַיִם. וְהוּא הַדִּין לִטְחֹן קַאוֶו״י בָּרֵחַיִם שֶׁלָּהֶן נַמִּי אָסוּר אֶלָּא יִכְתֹּשׁ בְּמַכְתֶּשֶׁת. וְעַיֵּן בֵּאוּר הֲלָכָה (ד״ה ואין שוחקין): (י) אֶלָּא דָּךְ אוֹתָם וְכוּ׳. מִיהוּ צָרִיךְ לִזָּהֵר שֶׁלֹּא יָדוּךְ אוֹתָם אֶלָּא מַה שֶּׁצָּרִיךְ לְיוֹם זֶה, (טו) וַאֲפִלּוּ לְהָכִין לְיוֹם טוֹב שֵׁנִי נַמִּי אָסוּר: (יא) וּמִיהוּ נוֹהֲגִין וְכוּ׳. הַטַּעַם (טז) מִשּׁוּם דְּיֵשׁ פּוֹסְקִין הַמַּחְמִירִין וְאוֹמְרִים דְּגַם בִּתְבָלִין הַמְפִיגִין טַעַם אֵין מֻתָּר לְדוּכָן בְּיוֹם טוֹב כְּדַרְכָּן אֶלָּא אִם כֵּן לֹא יָדַע מֵאֶתְמוֹל שֶׁיִּצְטָרֵךְ לָהֶם בְּיוֹם טוֹב וְחוֹשְׁשִׁין אָנוּ לְדִבְרֵיהֶם לְכַתְּחִלָּה. (יז) מִיהוּ גַּם הֵם לֹא אָמְרוּ אֶלָּא בִּתְבָלִין, אֲבָל בְּשׁוּם וּבָצָל וְשַׁחֲלַיִם לְכֻלֵּי עָלְמָא אֵין לוֹ לְדוּכָם מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב אֲפִלּוּ יָדַע שֶׁיִּצְטָרֵךְ לָהֶם לְמָחָר, שֶׁמְּפִיגִין טַעְמָם לְגַמְרֵי וּמִתְקַלְקְלִים. וְיֵשׁ שֶׁכָּתְבוּ (יח) דִּלְפִי הַמִּנְהָג אֵין חִלּוּק בֵּין יָדַע מֵאֶתְמוֹל לְלֹא יָדַע וּבְכָל גַּוְנֵי אֵין נוֹהֲגִים לָדוּךְ בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא אִם כֵּן עַל יְדֵי אֵיזֶה שִׁנּוּי, שֶׁמִּתּוֹךְ כָּךְ יִהְיוּ הָעָם זְכוּרִים שֶׁאָסוּר לָדוּךְ רַק מַה שֶּׁצָּרִיךְ לְאוֹתוֹ הַיּוֹם: ב (יב) וּמָדוֹךְ אֵצֶל מְדוֹכָה. מָדוֹךְ הַיְינוּ הַבֻּכְנָא שֶׁמַּכִּין בּוֹ בְּתוֹךְ הַמְּדוֹכָה: (יג) אֲפִלּוּ דֶּרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים. וְלֹא חָיְשִׁינַן דִּלְמָא מִמְלַךְ וְלֹא יָדוּךְ וְנִמְצָא שֶׁהוֹצִיא שֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ וּכְדִלְעֵיל סִימָן תצ״ח סָעִיף ב׳ עַיֵּן שָׁם: ג (יד) אֵין כּוֹתְשִׁין הָרִיפוֹת וְכוּ׳. שֶׁזֶּהוּ כְּמוֹ טְחִינָה גְּמוּרָה שֶׁאָסוּר בְּיוֹם טוֹב (יט) וּכְמוֹ פִּלְפְּלִין בָּרֵחַיִם שֶׁלָּהֶם. וְאִם כִּתֵּשׁ מַשְׁמַע בַּגְּמָרָא (יד:) (כ) שֶׁאָסוּר לֶאֱכֹל מִזֶּה: (טו) שֶׁזֶּה הַשִּׁנּוּי שֶׁלָּהּ. דִּבְחֹל אֵין דֶּרֶךְ לִכְתֹּשׁ בִּקְטַנָּה (כא) מִפְּנֵי שֶׁאֵין נִכְתָּשׁ דַּק הֵיטֵב: (טז) וּבְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳. א]כַּמָּה פֵּרוּשִׁים יֵשׁ בָּזֶה. (כג) יֵשׁ מְפָרְשִׁים דְּאָסְרוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִשּׁוּם דְּהָיוּ רְגִילִים לְהַחֲזִיק עֲבָדִים וּמְזַלְזְלֵי בָּזֶה, שֶׁעוֹשִׂין כְּדַרְכָּן בַּחֹל וְאוֹמְרִים בִּקְטַנָּה עָשִׂינוּ, (כג) לְפִיכָךְ אָסְרוּ חֲכָמִים לְגַמְרֵי. וְאִם כֵּן לְדִינָא בִּזְמַנֵּנוּ תָּלוּי בָּזֶה, (כד) הֵיכִי שֶׁמַּחֲזִיקִים עֲבָדִים כְּנַעֲנִים אָסוּר בְּכָל גַּוְנֵי. וְיֵשׁ שֶׁכָּתְבוּ (כה) דִּבְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הָיוּ הַחִטִּים מְשֻׁבָּחִים שֶׁאֵין מִתְקַלְקְלִים וְלֹא נִשְׁתַּנֶּה מַרְאִיתָם אִם יִכְתְּשֵׁם מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, (כו) וּלְפִיכָךְ לֹא הִתִּירוּ לָהֶם חֲכָמִים לִכְתֹּשׁ בְּיוֹם טוֹב. וְאִם כֵּן הוּא הַדִּין בְּכָל מָקוֹם וּמָקוֹם (כז) שֶׁהַחִטִּים טוֹבִים וְאֵינָם נִפְגָּמִים אִם יִהְיוּ נִדּוֹכִים מִלִּפְנֵי יוֹם טוֹב, אָסוּר. וְיֵשׁ שֶׁכָּתְבוּ (כח) דִּבְבָבֶל הָיוּ רְגִילִים לֶאֱכֹל תָּדִיר דַּיְסָא וּמִתּוֹךְ

בֵּאוּר הֲלָכָה

וְהִנֵּה טַעַם שֶׁל הַמְחַבֵּר כְּתָבוֹ הָרַשְׁבָּ״א בְּחִדּוּשָׁיו בֵּיצָה י״ד (ע״א ד״ה ירושלמי), אֲבָל בְּחִדּוּשָׁיו לְשַׁבָּת דַּף קמ״א (ע״א ד״ה הני פלפלי) כָּתַב דְּהָוֵי טוֹחֵן וּדְבָרָיו נוֹבְעִין שָׁם מִדִּבְרֵי הָרַמְבַּ״ן בְּחִדּוּשָׁיו (ד״ה הא דאמרינן) וְכֵן כָּתַב שָׁם הָרִיטְבָּ״א (ד״ה אמר רב הונא). וּבַעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (בית מועד ש״א סי׳ ז) כָּתַב עוֹד יוֹתֵר שֶׁזּוֹ הִיא טְחִינָה גְּמוּרָה, וְכֵן כָּתַב (הַטַּ״ז) [הָאוֹר זָרוּעַ] (ח״ב סי׳ שנא) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ תָּם דְּהָוֵי כְּטוֹחֵן חִטִּין, וּכְבָר נִזְכַּר מִזֶּה בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ד). וְאִם כֵּן אֶפְשָׁר דִּלְפִי זֶה לְהָרַשְׁבָּ״א (עבוה״ק בית מועד ש״א סי׳ א) שֶׁנּוֹטֶה לוֹמַר דְּכָל מְלָאכוֹת שֶׁקֹּדֶם לִישָׁה הוּא מִדְּאוֹרַיְיתָא, גַּם בָּזֶה הוּא מִדְּאוֹרַיְיתָא. וּמָצָאתִי לְהָרַשְׁבָּ״א בְּחִדּוּשָׁיו פֶּרֶק הַמַּצְנִיעַ דַּף צ״ה (ע״א ד״ה ומיהו) שֶׁכָּתַב לְהָא דִּירוּשַׁלְמִי (פ״א ה״י) אֵין בּוֹרְרִין וְלֹא טוֹחֲנִין וְכוּ׳, וּפָרִיךְ עֲלַהּ וְהָא תָּנֵי שֶׁל בֵּית רַבָּן גַּמְלִיאֵל הָיוּ שׁוֹחֲקִין פִּלְפְּלִין בָּרֵחַיִם שֶׁלָּהֶם וְכוּ׳, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי בּוּן לֹא הֻתְּרָה טְחִינָה כְּדַרְכָּהּ, וּפֵרֵשׁ הָרַשְׁבָּ״א שֶׁאֵין שְׁחִיקַת פִּלְפְּלִין בָּרֵחַיִם שֶׁלָּהֶם לְרַבָּן גַּמְלִיאֵל טְחִינָה כְּדַרְכָּהּ, עַד כָּאן. וּמַשְׁמַע מִזֶּה דִּלְרַבָּנָן דִּפְלִיגִי עַל זֶה בְּשִׁלְהֵי פֶּרֶק ב׳ דְּבֵיצָה (כג.) לְדִידְהוּ הוּא טְחִינָה גְּמוּרָה. וְכֵן מָצָאתִי לְהַחַיֵּי אָדָם (כלל פג ס״א) שֶׁכָּתַב דִּלְהָרַשְׁבָּ״א הוּא מִדְּאוֹרַיְיתָא. וְאִם כֵּן הוּא הַדִּין לְטוֹחֵן קָאוֶו״י בָּרֵחַיִם שֶׁלָּהֶם שֶׁאִסּוּר גָּמוּר הוּא וְאַף אִם יָפִיג טַעַם קְצָת כְּשֶׁיִּכְתֹּשׁ בְּמַכְתֶּשֶׁת גַּם כֵּן לֹא מְהַנֵּי דְּעַל כָּל פָּנִים קֹדֶם לִישָׁה לֹא הֻתַּר מְלָאכָה. אֶלָּא דְּיֵשׁ לְחַלֵּק בָּזֶה וְלוֹמַר דְּעַל כָּרְחֲךָ גַּם לְהָרַשְׁבָּ״א שֶׁאִסּוּר תּוֹרָה הוּא מִכָּל מָקוֹם נִמְסַר הַדָּבָר לִידֵי חֲכָמִים וְהֵם לֹא אָסְרוּ רַק בִּמְלָאכָה שֶׁדֶּרֶךְ לַעֲשׂוֹתָהּ הַרְבֵּה בְּפַעַם אַחַת לְיָמִים רַבִּים, דְּאִם לֹא כֵן מַאי נָפְקָא מִנַּהּ בֵּין מַכְתֶּשֶׁת לְרֵחַיִם הֲלֹא גַּם כּוֹתֵשׁ בְּמַכְתֶּשֶׁת חַיָּב בְּשַׁבָּת מִשּׁוּם טוֹחֵן כַּמְבֹאָר בָּרַמְבַּ״ם פֶּרֶק ח׳ דִּין ט״ו עַיֵּן שָׁם וְרַק מִשּׁוּם דִּבְמַכְתֶּשֶׁת דֶּרֶךְ לִכְתֹּשׁ רַק לְיוֹמָא, וְכֵן כָּתַב הָרַשְׁבָּ״א לְהָדְיָא בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (שם) דְּאָסְרָה תּוֹרָה לְהָנֵי מִשּׁוּם שֶׁנַּעֲשָׂה לְיָמִים הַרְבֵּה, וְאִם כֵּן אֶפְשָׁר לוֹמַר דְּגַם בְּרֵחַיִם שֶׁאָסְרוּ הַיְינוּ דַּוְקָא בִּכְגוֹן פִּלְפְּלִין אוֹ חַרְדָּל שֶׁמִּפְּנֵי מְרִירוּתָם בִּטְחִינַת פַּעַם אַחַת בְּרֵחַיִם מַסְפִּיק לְיָמִים הַרְבֵּה, וְכֵן כָּתַב בָּרִיבַ״ש סִימָן קפ״ד דְּפִלְפְּלִין וְחַרְדָּל אָסוּר בְּרֵחַיִם מִשּׁוּם דְּדֶרֶךְ לִטְחֹן לְיָמִים רַבִּים, אֲבָל בִּטְחִינַת קָאוֶו״י אִם הָרֵחַיִם קָטָן כַּנָּהוּג אֵצֶל בַּעֲלֵי בָּתִּים בְּבֵיתָם יָדוּעַ שֶׁאֵין נִכְנָס קָאוֶו״י לְתוֹךְ הַמַּטְחֵן רַק בִּכְדֵי שִׁעוּר לְפַעַם אַחַת אוֹ לִשְׁתֵּי פְּעָמִים אֶפְשָׁר דְּבָזֶה לֹא גָּזְרוּ חֲכָמִים, וְכֵן הֵבִיא בֶּאֱמֶת בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק״ג) וְכֵן כָּתַב בְּבִגְדֵי יֶשַׁע. וּבְחַיֵּי אָדָם (ס״ב) כָּתַב דְּעַל כָּל פָּנִים עַל יְדֵי עַכּוּ״ם מֻתָּר אֲפִלּוּ בְּרֵחַיִם רַק שֶׁעַכּוּ״ם יִטְחֹן בְּשִׁנּוּי קְצָת, וְכָתַב דְּאִם נוֹטֵל הַתֵּבָה הַקְּטַנָּה שֶׁמְּקַבֶּלֶת הַקָּאוֶו״ע מֵהַטְּחִינָה נִקְרָא שִׁנּוּי: ג * אֵין כּוֹתְשִׁין הָרִיפוֹת. בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לֹא נִזְכַּר אֶלָּא לְעִנְיַן הָרִיפוֹת אֲבָל

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(י) אַף שָׁרֹב הָרִאשׁוֹנִים לֹא הֶעְתִּיקוּ רַק מֶלַח מִכָּל מָקוֹם מֵאַחַר שֶׁהָרִי״ף תָּמַךְ יְתֵדוֹתָיו עַל הַבַּהַ״ג וַהֲלָכוֹת פְּסוּקוֹת וּבַבַּהַ״ג הֵבִיא גַּם מוֹרִיקָא בַּהֲדֵי מֶלַח וּכְמוֹ שֶׁהֵעִיר הָאֵלִיָּה רַבָּה (סק״א), וְכֵן בַּהֲלָכוֹת פְּסוּקוֹת שֶׁנִּדְפַּס כָּעֵת מִכְּתַב יָד גַּם כֵּן מוּבָא לְהָדְיָא מוֹרִיקָא, אִם כֵּן אֶפְשָׁר דְּגַם הָרִי״ף הָכִי סְבִירָא לֵיהּ. וְגַם הָרַמְבַּ״ם שֶׁלֹּא הֵבִיא רַק מֶלַח מִכָּל מָקוֹם הֲלֹא הֵבִיא הַטַּעַם דַּהֲפָגַת טַעַם וְאִם כֵּן אֶפְשָׁר דְּהוּא הַדִּין מוֹרִיקָא וּכְמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בַּשַּׁ״ס בְּרֹאשׁ הַסּוּגְיָא (שם) לְפִי טַעַם זֶה, וְכֵן הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״א) הֶעְתִּיק בְּשֵׁם כַּמָּה אַחֲרוֹנִים לְהַחְמִיר בָּזֶה: (יא) דְּבָזֶה לְבַד יֵשׁ דַּעַת כַּמָּה פּוֹסְקִים דְּנָקְטוּ לְעִקָּר כְּרֹאשׁ הַסּוּגְיָא וּלְדִידְהוּ אֲפִלּוּ בְּכָל תְּבָלִין צָרִיךְ לְהַחְמִיר הֵיכָא דְּיָדַע מֵאֶתְמוֹל, וְעַל כָּל פָּנִים בָּזֶה בְּוַדַּאי אֵין כְּדַאי לְהָקֵל דְּאִיכָּא תַּרְתֵּי לִגְרִיעוּתָא וְכֵן הִסְכִּים בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ה): (יב) רַשְׁבָּ״א בְּחִדּוּשָׁיו לְבֵיצָה י״ד (ע״א ד״ה ירושלמי), וְכֵן כָּתַב הָרַ״ן רֵישׁ פֶּרֶק אֵין צָדִין (יב: ד״ה אין צדין): (יג) רַשְׁבָּ״א בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (שם), וְכֵן כָּתַב הָאוֹר זָרוּעַ (ח״ב סי׳ שנא) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ תָּם דְּהָוֵי כְּטוֹחֵן חִטִּין: (יד) פּוֹסְקִים. וְעַיֵּן לְשׁוֹן הַמְּאִירִי שִׁלְהֵי פֶּרֶק ב׳ דְּבֵיצָה (כג. ד״ה ושוחקין): (טו) כְּדִלְעֵיל סִימָן תק״ג: (טז) הַגְּרָ״א: (יז) רא״ש (שם) וְטוּר וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים: (יח) אַחֲרוֹנִים. וְעַיֵּן בֵּאוּר הַגְּרָ״א. וּלְפִי זֶה אֶפְשָׁר דַּאֲפִלּוּ בְּשׁוּם צָרִיךְ שִׁנּוּי, אָמְנָם אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר שֶׁכָּתַב שֶׁאַף אַחַר הַמִּנְהָג אֵין לְהַחְמִיר בְּשׁוּם וְאֵין צָרִיךְ שִׁנּוּי: ג (יט) וְגַם הָכָא אֶפְשָׁר דְּאָסוּר אַף בְּשִׁנּוּי דְּהַטָּיָה כִּדְהָתָם. וּבְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ח) הֵבִיא בְּשֵׁם בַּהַ״ג גִּרְסָא אַחֶרֶת בַּשַּׁ״ס (שם) וּלְפִי גִּרְסָא זוֹ הֵיכִי שֶׁמַּטָּה הַמַּכְתֶּשֶׁת עַל צִדָּהּ שַׁפִּיר דָּמֵי וּכְמוֹ גַּבֵּי מֶלַח. אָכֵן כָּתַב דְּמִשְּׁאָר רִאשׁוֹנִים לֹא מַשְׁמַע כְּגִרְסָא זוֹ וּבְלָאו הָכִי הַלָּשׁוֹן שָׁם בַּבַּהַ״ג מְגֻמְגָּם, וְאֶפְשָׁר טָעוּת סוֹפֵר הוּא וְנִשְׁתַּרְבֵּב שָׁם הַגִּרְסָא מִמֵּימְרָא שֶׁלְּפָנֶיהָ גַּבֵּי תְּבָלִין, וְצָרִיךְ עִיּוּן: (כ) עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה) וְאֵלִיָּה רַבָּה (שם) וּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל שֶׁשָּׁקְלוּ וְטָרוּ בָּזֶה. מִיהוּ מָצָאתִי לְרַבֵּנוּ יְרוֹחָם (שם) שֶׁהֶעְתִּיק הָא דְּשַׁ״ס וְכָתַב אָדָם שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֲבָדִים וְכוּ׳ שֶׁרְגִילִים לַעֲשׂוֹת בִּגְדוֹלָה וְכוּ׳ אוֹ שֶׁהוּא כָּתוּשׁ כָּל כָּךְ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת כֵּן בִּקְטַנָּה, אָסוּר לֶאֱכֹל הֵימֶנּוּ: (כא) גְּמָרָא (שם) גַּבֵּי הָא דְּרַב פַּפִּי: (כג) פֵּרוּשׁ רַשִׁ״י (יד: ד״ה הא להו). וּמִלְּשׁוֹן רַשִׁ״י מַשְׁמַע דִּסְתָם עֲבָדִים כֵּן הוּא וְלֹא בָּעִינַן פְּרוּצִים דַּוְקָא, וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים הֶעְתִּיקוּ עֲבָדִים פְּרוּצִים, עַיֵּן בֵּית יוֹסֵף (ד״ה אין כותשין) וְרַבֵּנוּ יְרוֹחָם (שם) וַעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (שם). מִיהוּ בִּמְשָׁרְתִים יִשְׂרְאֵלִים בְּוַדַּאי לֹא חָשְׁדִינַן וְכֵן מַשְׁמַע בְּשִׁיטָה מְקֻבֶּצֶת בְּסוּגְיָא זוֹ (יד: ד״ה שאני) עַיֵּן שָׁם: (כג) וּפָשׁוּט דַּאֲפִלּוּ יִרְצֶה בְּעַצְמוֹ לִכְתֹּשׁ גַּם כֵּן אָסוּר וְלֹא חִלְּקוּ בָּזֶה: (כד) וְכֵן כָּתַב בְּיָם שֶׁל שְׁלֹמֹה (פ״א סי׳ מא) דִּכְהַיּוֹם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁאֵין מַחֲזִיקִין עֲבָדִים שָׁרִי: (כה) רַמְבַּ״ם (פ״ג הי״ג): (כו) וְאַף דִּלְגַבֵּי מֶלַח גַּם כֵּן לֹא נִפְגָּם כְּלָל אִם הָיָה נִדָּךְ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וַאֲפִלּוּ הָכִי הִתִּירוּ עַל יְדֵי שִׁנּוּי וְהָכָא אֲסָרוּהוּ אֲפִלּוּ בִּקְטַנָּה דְּהָוֵי וַדַּאי שִׁנּוּי, צָרִיךְ לוֹמַר דְּדִיכַת דַּיְיסָא הָוֵי טְפֵי עֲבָדָא דְּחֹל, וְכֵן מִשּׁוּם זֶה גַּם כֵּן הֶחְמִירוּ בְּבָבֶל לְהַצְרִיכוֹ שִׁנּוּי דִּקְטַנָּה אַף דְּמִפְגַּם וְלֹא כְּמוֹ בִּתְבָלִין דְּהֵקֵלּוּ בְּלִי שִׁנּוּי מִשּׁוּם דְּמִפְגַּם וְכַנַּ״ל: (כז) עַיֵּן רַדְבַּ״ז בִּלְשׁוֹנוֹת הָרַמְבַּ״ם (ח״ה) סִימָן ק״נ: (כח) הָרַאֲבַ״ד (שם) וְהָרַשְׁבָּ״א בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (שם):

ליקוטי דברי הרב: א] בשו״ע הרב (שם) הביא רק פירוש הראב״ד והרשב״א שהחילוק בין בני בבל לבני ארץ ישראל וכיוצא בהם, זהו אם רגילים בדייסא כל השנה שבכה״ג מכתשת קטנה הוי שינוי, אבל במקומות שאין רגילים בזה וכל השנה די להם במכתשת קטנה, אין הכתישה בקטנה שינוי להם ואסור.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

ח הָרַב הַמַּגִּיד בְּפֶרֶק ד׳ (הכ״ב) וְשָׁכַן נִרְאֶה מִדִּבְרֵי קְצָת הַגְּאוֹנִים דְּנַחְתּוֹם שֶׁאָמְרוּ שָׁם בַּגְּמָרָא כ״ט (ע״א) לָאו דַּוְקָא וְהוּא הַדִּין לְכָל אָדָם.

יִשְׂרָאֵל אֲפִלּוּ בִּקְטַנָּה אָסוּר. (יז) * **וְכֵיוָן שֶׁאֵין אָנוּ יוֹדְעִים עַכְשָׁו מַה נִּקְרֵאת גְּדוֹלָה אוֹ קְטַנָּה יֵשׁ לֶאֱסֹר הַכֹּל.** הַגָּהּ: (יח) וּמֻתָּר (ג) [ג] לִגְרֹר גְּבִינָה בְּיוֹם טוֹב עַל הַכְּלִי שֶׁהוּא מוֹרַג חָרוּץ, (יט) מִיהוּ צָרִיךְ (ד) שִׁנּוּי מְעַט כְּמוֹ דִּיכַת מֶלַח (ריב״ש סימן קפ״ד). (כ) וְהוּא הַדִּין (ה) מַצּוֹת בְּלֹא שִׁנּוּי, * מִשּׁוּם דְּאֵין טְחִינָה בָּאֳכָלִין שֶׁהָיוּ טְחוּנִין תְּחִלָּה (מהרי״ל (מנהגים)): **ד** ח**מֻתָּר אָדָם** (ו) (כא) **לִמְדֹּד תְּבָלִין לִתֵּן בַּקְּדֵרָה** (כב) **בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא יַקְדִּיחַ תַּבְשִׁילוֹ** (פֵּרוּשׁ, שֶׁלֹּא יִשְׂרְפֶנּוּ וִיקַלְקְלֶנּוּ מֵחֲמַת רִבּוּי תְּבָלִין):

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ג [ג] לִגְרֹר. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּמַיִם רַבִּים סִימָן מ״ז בְּעִנְיַן טְחִינַת הַקָּאקָא״ו לְלוּשׁ שִׁיקוּלַאט״י בְּיוֹם טוֹב. וְעַיֵּן בְּפָנִים מְאִירוֹת חֵלֶק ב׳ סִימָן מ״ד שֶׁמֻּתָּר לִטְחֹן קָאוָו״י בָּרֵחַיִם שֶׁלָּהֶם הַקְּטַנִּים בַּיָּד, וּבְבִרְכֵּי יוֹסֵף (סק״ד) מְפַקְפֵּק בָּזֶה, אַךְ בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה (קו״א) חָזַר וְכָתַב שֶׁרָאָה בְּמוֹר וּקְצִיעָה (סי׳ תצה) שֶׁבְּרֵחַיִם שֶׁל כָּל אִישׁ בְּבֵיתוֹ מֻתָּר, וּבְרֵחַיִם שֶׁל

בְּאֵר הֵיטֵב

שֶׁצָּרִיךְ לְיוֹם טוֹב. (סְמַ״ג) [סְמַ״ק] (סי׳ קצד הגהה א). וּבְיָם שֶׁל שְׁלֹמֹה (פ״א סי׳ לט) כָּתַב דְּאֵין צָרִיךְ לְשַׁנּוֹת אֶלָּא אִם כֵּן יָדַע מֵאֶתְמוֹל שֶׁיִּצְטָרֵךְ תְּבָלִין: **ג (ג) לִגְרֹר.** וְלֹא דָּמֵי לְחַרְדָּל שֶׁאָסוּר לְשָׁחְקוֹ, דְּהָתָם רְגִילִין לִשְׁחֹק הַרְבֵּה בְּיַחַד. וּלְפִי זֶה הַתַּמְכָא שֶׁקּוֹרִין קְרֵי״ן אָסוּר לְגָרְרוֹ בְּיוֹם טוֹב שֶׁדָּרֶךְ לִגְרֹר הַרְבֵּה לִשְׁנַיִם אוֹ לִשְׁלֹשָׁה יָמִים. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז) עַיֵּן שָׁם. לְפִי זֶה נִרְאֶה לִי דְּאָסוּר לִטְחֹן בְּיוֹם טוֹב הַקָּאוָו״א וְכֵן נוֹהֲגִין. [אֲבָל בְּסֵפֶר אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ט) מַתִּיר לִגְרֹר תַּמְכָא דְּלֹא הָוֵי עוֹבְדָא דְּחֹל אֶלָּא בְּרֵחַיִם שֶׁטּוֹחֵן הַרְבֵּה מְאֹד. גַּם נִרְאֶה לִי הַמַּגִּיהַּ טַעַם לְהַתִּיר דְּמַפִּיג וַדַּאי הַטַּעַם כְּשֶׁעוֹשֶׂה מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב. וּלְפִי זֶה גַּם בְּקָאוָו״א אֶפְשָׁר לְהָקֵל אִם שָׁכַח מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב]: **(ד) שִׁנּוּי.** וְאִם מַפִּיג טַעַם אֵין צָרִיךְ שִׁנּוּי דְּהָוֵי כִּתְבָלִין. רִיבַ״שׁ (סי׳ קפד) בֵּית יוֹסֵף (ד״ה כתב הריב״ש) יָם שֶׁל שְׁלֹמֹה (שם סי׳ מ). מִיהוּ יֵשׁ מַחְמִירִין אִם יָדַע מֵאֶתְמוֹל כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסָעִיף קָטָן ב׳. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח): **(ה) מַצּוֹת.** וּבְשַׁבָּת אָסוּר. עֲטֶרֶת זְקֵנִים. וְעַיֵּן סִימָן תצ״ה סָעִיף קָטָן ד׳ שֶׁכָּתַבְתִּי שָׁם בְּשֵׁם מַהֲרִי״ל דְּאָסוּר לִבְרֹר פַּרוּרֵי מַצּוֹת הַגְּדוֹלִים מִתּוֹךְ הַקְּטַנִּים דְּבוֹרֵר אָסוּר גַּם בְּיוֹם טוֹב, וְכֵן כָּתַב הַטַּ״ז (סי׳ תצה סק״ב) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט): **ד (ו) לִמְדֹּד.** וְהָאִידָנָא דְּאַף בְּחֹל לוֹקְחִים בְּאֹמֶד הַדַּעַת אָסוּר לִמְדֹּד בְּיוֹם טוֹב. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״י):

בְּאוּר הֲלָכָה

בַּשַּׁ״ס (יד.) **אִיתָא אֵין עוֹשִׁין טִסְנִי וּפַרַשׁ רַשִׁ״י** (ד״ה אין עושין) **טִסְנִי הוּא שֶׁכּוֹתֵשׁ הַחִטִּים עַד שֶׁנֶּחֱלָקִים לְאַרְבַּע וְהוּא טִרְחָא גְּדוֹלָה וְדַיְסָא וְחִלְקָא אֵין טָרְחָן מְרֻבָּה כָּל כָּךְ,** עַיֵּן שָׁם בַּסּוּגְיָא דְּמוּכָח לְכָאוֹרָה דִּלְרָבָא דְּאָמַר דְּאֵין עוֹשִׁין טִסְנִי וְאֵין כּוֹתְשִׁין בְּמַכְתֶּשֶׁת חֲדָא הִיא, וּמַה טַּעַם קָאָמַר, מַה טַּעַם אֵין עוֹשִׁין טִסְנִי מִשּׁוּם דְּאֵין כּוֹתְשִׁין בְּמַכְתֶּשֶׁת וְכִדְמוֹקֵי לָהּ בַּשַּׁ״ס דְּאַאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל קָאֵי שֶׁאָסוּר בֵּין בִּגְדוֹלָה וּבֵין בִּקְטַנָּה, **וְאִם כֵּן לְדִידַן דְּשָׁרִינַן עַל כָּל פָּנִים בִּקְטַנָּה גַּם טִסְנִי מֻתָּר לַעֲשׂוֹת בִּקְטַנָּה אַף עַל גַּב דְּהוּא טֹרַח גָּדוֹל** וְכֵן מוּכָח מֵהָרַב הַמַּגִּיד (פ״ג הי״ג) עַיֵּן שָׁם, וְכֵן מַשְׁמַע מֵהַטּוּר שֶׁכָּתַב הָרִיפוֹת וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה מַשְׁמַע שֶׁכּוֹלֵל כָּל דְּבָרִים הַנִּכְתָּשִׁין וְכֵן כָּתַב בַּמַּהֲרַ״ם שִׁי״ף (יד׳ ד״ה רבא) עַיֵּן שָׁם. **אָכֵן הָרַב הַמְּאִירִי** (שם ד״ה והתניא) **כָּתַב לְהַדְיָא דְּדַיְסָא וְחִלְקָא לְדִידַן מֻתָּר לַעֲשׂוֹת בִּקְטַנָּה אֲבָל טִסְנִי אָסוּר אַף לְדִידַן** עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּקִצּוּר פִּסְקֵי הָרֹא״ש (פ״א אות כ״ב) שֶׁדְּבָרָיו מְגַמְגְּמִים קְצָת וְעַיֵּן בָּעִטּוּר (ח״ב דף קמה:) וּבַמְפָרֵשׁ שָׁם (אות ט), **וְצָרִיךְ עִיּוּן:**

* **וְכֵיוָן שֶׁאֵין אָנוּ וְכוּ׳. עַיֵּן פְּרִי חָדָשׁ שֶׁחוֹלֵק אַטּוּר וְכָתַב דְּמִדִּבְרֵי כָּל הַפּוֹסְקִים מוּכָח דְּגַם לְדִידַן שַׁיָּךְ הַאי דִּינָא וְשַׁפִּיר בְּקִיאִינַן בָּזֶה דְּכָל שֶׁאֵין רְגִילִים לִכְתֹּשׁ בָּזֶה בִּשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה מִפְּנֵי קַטְנוּתָהּ מִקְּרֵי קְטַנָּה וּמְסַיֵּם וְכֵן נִרְאֶה לְהָקֵל בְּמִלְּתָא דְּרַבָּנָן.** עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. [וְכֵן הִקְשָׁה הַבַּ״ח (ס״ד) עַל הַאי דִּינָא דְּאִם דּוֹכָה הַחִטִּים בְּמַכְתֶּשֶׁת שֶׁל תְּבָלִין בְּוַדַּאי הָוֵי שִׁנּוּי עַיֵּן שָׁם]. וְכֵן הַיָּם שֶׁל שְׁלֹמֹה בְּחִבּוּרוֹ לֹא הֶעְתִּיק לְהָא דְּהַטּוּר. **וּלְפִי דִּבְרֵיהֶם בִּמְדִינָתֵנוּ שֶׁיֵּשׁ לָזֶה כְּלִי מְיֻחָד שֶׁקּוֹרִין שְׁטוּפָּ״ע שֶׁכּוֹתְשִׁין בָּהּ שְׁעוֹרִים וּבְשׁוּם פַּעַם אֵין דּוֹכִין בִּכְלִי אַחֵר וְאִם כֵּן כְּשֶׁיָּדוּךְ בְּיוֹם טוֹב שֶׁלֹּא בְּמַכְתֶּשֶׁת אֶלָּא בִּכְלִי אַחֵר בְּוַדַּאי אֵין לְךָ שִׁנּוּי גָּדוֹל מִזֶּה, וְאֶפְשָׁר הָיָה לוֹמַר דְּבִשְׁעַת הַדְּחָק כְּשֶׁלֹּא הָיָה לוֹ פְּנֵאי מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב לָזֶה** [ג]**יֵשׁ לְהָקֵל לִכְתֹּשׁ שֶׁלֹּא בְּמַכְתֶּשֶׁת וְכַנַּ״ל. אָכֵן יֵשׁ לְהַחְמִיר בָּזֶה מִצַּד אַחֵר לְפִי שֶׁמֻּכְרָח אַחֵר כָּךְ לָבוֹא לִמְלָאכָה אַחֶרֶת שֶׁאֲסוּרָה מִצַּד הַדִּין כִּי יָדוּעַ שֶׁאַחַר כְּתִישַׁת הַשְּׂעוֹרִים מִנְהַג מְדִינָתֵנוּ כְּשֶׁכּוֹתְשִׁין שְׂעוֹרִים שֶׁיֵּשׁ עֲלֵיהֶן פְּסֹלֶת הַרְבֵּה שֶׁנּוֹתְנִין אוֹתָן בַּעֲרֵבָה וְזוֹרִין מִמֶּנָּה הַפְּסֹלֶת כְּדֶרֶךְ זְרִיָּה מַמָּשׁ,** וְזֶה אָסוּר כִּדְמוּכָח לְקַמָּן בְּסִימָן תק״י סָעִיף א׳ עַיֵּן שָׁם:

* **מִשּׁוּם דְּאֵין טְחִינָה בָּאֳכָלִין. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק״כ) **לְעִנְיַן בְּרִירַת פַּרוּרֵי מַצָּה** וְהוּא מִמָּגֵן אַבְרָהָם בְּשֵׁם מַהֲרִי״ל, וְכֵן הַבִּיא הַטַּ״ז דִּבְרֵי מַהֲרִי״ל אֵלּוּ

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁהָיָה צָרְכֵיהֶן מְרֻבֶּה לָזֶה לֹא כָּתְשׁוּ בְּמַכְתֶּשׁוֹת קְטַנּוֹת, וּכְשֶׁכּוֹתֵשׁ בְּיוֹם טוֹב בִּקְטַנָּה הָוֵי שִׁנּוּי, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא הָיוּ רְגִילִין הַרְבֵּה בָּזֶה גַּם בִּימוֹת הַחֹל מָצוּי שֶׁכּוֹתְשִׁים בְּמַכְתֶּשֶׁת קְטַנָּה וְלֵיכָא שׁוּם שִׁנּוּי בְּיוֹם טוֹב וּלְהָכִי אָסוּר. וְהוּא הַדִּין בִּזְמַנֵּנוּ תָּלוּי גַּם כֵּן בָּזֶה אִם אֵין דֶּרֶךְ לִכְתֹּשׁ בִּקְטַנָּה בְּחֹל, שָׁרִי. וְיֵשׁ לְהַחְמִיר (כט) כְּכָל הַפֵּרוּשִׁים: **(יז) וְכֵיוָן שֶׁאֵין וְכוּ׳.** עַיֵּן בְּאוּר הֲלָכָה (ד״ה וכיון): **(יח) וּמֻתָּר לִגְרֹר וְכוּ׳.** וְלֹא דָּמֵי לְפִלְפְּלִין וְחַרְדָּל בְּרֵחַיִם, דִּבְרֵחַיִם (ל) הָוֵי עֲבִדָא דְּחֹל טְפֵי: **(יט) מִיהוּ צָרִיךְ שִׁנּוּי.** דְּעַל פִּי רֹב (לא) אֵין מַפִּיג טַעַם. וּמִיהוּ אִם מַפִּיג טַעַם מֻתָּר אֲפִלּוּ בְּלִי שִׁנּוּי מִן הַדִּין, אֶלָּא דִּלְיֵשׁ נוֹהֲגִין דִּלְעֵיל (ס״א) בְּכָל גַּוְנֵי מְשַׁנֵּי. וְתַמְכָא שֶׁקּוֹרִין חְרֵיי״ן אַף עַל גַּב שֶׁכַּמָּה פְּעָמִים טוֹחֲנִין הַתַּמְכָא בְּשִׁעוּר מְרֻבֶּה לִשְׁנַיִם אוֹ לִשְׁלֹשָׁה יָמִים, אַף עַל פִּי כֵן [א]יֵשׁ לְצַדֵּד וְלוֹמַר דְּלֹא גָּזְרוּ חֲכָמִים בָּזֶה לֶאֱסֹר אֲפִלּוּ בְּטוֹחֵן לְיוֹמוֹ (לג) דְּלֹא גָּזְרוּ אֶלָּא בְּרֵחַיִם שֶׁהוּא מַעֲשֵׂה חֹל גָּמוּר וּכְדֶרֶךְ כָּל טְחִינָה. וּמִיהוּ (לג) עַל כָּל פָּנִים יֵשׁ לְשַׁנּוֹת קְצָת, וּכְשֶׁטּוֹחֵן הַתַּמְכָא שֶׁלֹּא עַל גַּבֵּי קְעָרָה אֶלָּא עַל הַמַּפָּה אוֹ עַל הַשֻּׁלְחָן (לד) מִקְּרֵי שִׁנּוּי. מֻתָּר לַחְתֹּךְ בְּיוֹם טוֹב יְרָקוֹת (לה) דַּק דַּק (לו) בְּלִי שִׁנּוּי, אָכֵן כָּל אֵלֶּה אֵינוֹ מֻתָּר (לז) רַק בִּכְדֵי שִׁעוּר שֶׁצָּרִיךְ לְאוֹתוֹ הַיּוֹם: **(כ) וְהוּא הַדִּין מַצּוֹת בְּלֹא שִׁנּוּי.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּהוּא הַדִּין מַצּוֹת דְּמֻתָּר לִכְתֹּשׁ בַּכְּלִי הַמְיֻחָד כְּמוֹ שֶׁנָּהֲגוּ וְלִטְחֹן אוֹתָם עַל מוֹרַג, אָכֵן בָּזֶה קִיל יוֹתֵר דְּמֻתָּר אֲפִלּוּ בְּלֹא שִׁנּוּי כְּלָל מִשּׁוּם דְּאֵין טְחִינָה אַחַר טְחִינָה. וּלְאַחַר הַטְּחִינָה נָכוֹן לִזָּהֵר שֶׁלֹּא יִבְרֹר פַּרוּרֵי מַצּוֹת שֶׁלֹּא נִכְתְּשׁוּ עֲדַיִן הֵיטֵב מִתּוֹךְ הַקֶּמַח אַף בַּיָּד, דְּהָוֵי כְּמוֹ פְּסֹלֶת מִתּוֹךְ אֹכֶל דְּאָסוּר גַּם בְּיוֹם טוֹב לְחַד מַאן דְּאָמַר, וּכְמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר לְקַמָּן סִימָן תק״ו סָעִיף ב׳ בַּהַגָּ״הּ [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט) בְּשֵׁם מַהֲרִי״ל (מנהגים)]. [ב]וְאִם יִרְצֶה לִקְחָם, יִקָּחֵם עִם מְעַט קֶמַח דְּלֵיכָא חֲשָׁשָׁא דִּבְרִירָה וּכְמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר בְּהִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שי״ט (משנ״ב ס״ק סא), וְעַיֵּן בְּאוּר הֲלָכָה (ד״ה משום): **ד (כא) לִמְדֹּד תְּבָלִין וְכוּ׳.** אַף עַל גַּב דְּקֶמַח אָסוּר לִמְדֹּד וּכְדִלְקַמָּן רֵישׁ סִימָן תק״ו, הָכָא שֶׁיַּקְדִּיחַ תַּבְשִׁילוֹ הִתִּירוּ וּכְדִמְסַיֵּם: **(כב) בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא יַקְדִּיחַ.** דְּיַפְסִיד כְּשֶׁיִּתֵּן תְּבָלִין יוֹתֵר מִדַּאי. (לח) וְאִם דַּרְכּוֹ גַּם בַּחֹל לִקַּח בְּלִי מְדִידָה אֶלָּא בְּאֹמֶד הַדַּעַת אָסוּר לוֹ לִמְדֹּד בְּיוֹם טוֹב:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כט) פְּרִי חָדָשׁ. וְהוּא כָּתַב זֶה אַפַּרוּשׁ רַמְבַּ״ם וְרַאֲבַ״ד אֲבָל פָּשׁוּט דְּצָרִיךְ לַחְשֹׁשׁ גַּם לְפַרוּשׁ רַשִׁ״י, שֶׁהֲרֵי רַשְׁבָּ״א גּוּפָא הַבִּיא פַּרוּשׁ רַשִׁ״י לְדִין גָּמוּר אֶלָּא שֶׁכָּתַב עֲבָדִים פְּרוּצִים, וְכֵן הַרְבֵּה רִאשׁוֹנִים הֶעְתִּיקוּ פַּרוּשׁ רַשִׁ״י עַיֵּן אוֹר זָרוּעַ (ח״ב סי׳ שלט) וּרְאָ״ה (יד׳ ד״ה רבא אמר) וּמְאִירִי (שם ד״ה רבא אמר): **(ל)** אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ט) וְחַיֵּי אָדָם (כלל פג ס״ג): **(לא)** רִיבַ״שׁ (סי׳ קפד): **(לג)** חַיֵּי אָדָם (שם) וְכֵן הִסְכִּים הָאֵלִיָּה רַבָּה (שם), אֶלָּא שֶׁהָאֵלִיָּה רַבָּה כָּתַב הַטַּעַם דְּדַוְקָא הֵיכִי שֶׁדֶּרֶךְ לַעֲשׂוֹת לְיָמִים הַרְבֵּה גָּזְרוּ חֲכָמִים וְלֹא הֵיכִי שֶׁמֵּכִין לִשְׁנַיִם אוֹ לִשְׁלֹשָׁה יָמִים כְּמוֹ גַּבֵּי תַמְכָא, [אַף עַל גַּב דְּהָרַשְׁבָּ״א (עבוה״ק בית מועד ש״א סי׳ א) כָּתַב הַטַּעַם בְּאִסּוּר טְחִינָה שֶׁלֹּא יִטְחֹן בְּיוֹם טוֹב לְצָרֵךְ חֹל וּלְפִי זֶה אֶפְשָׁר לוֹמַר דְּכָל שֶׁדֶּרֶךְ לַעֲשׂוֹת הַדָּבָר לְיוֹתֵר מִיּוֹם אֶחָד הוּא בִּכְלַל הַגְּזֵרָה, מִכָּל מָקוֹם סְבִירָא לֵיהּ לְהָאֵלִיָּה רַבָּה דְּהַגְזֵרָה לֹא הָיָה רַק אַדְבָרִים שֶׁמְּכִינִין לְיָמִים הַרְבֵּה, וּמִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ״ן בְּפֶרֶק אֵין צָדִין (מלחמות יג:) מַשְׁמַע כִּסְבָרַת אֵלִיָּה רַבָּה], וְהַחַיֵּי אָדָם כָּתַב דַּאֲפִלּוּ בְּמֵכִין לְיָמִים הַרְבֵּה כֹּל שֶׁאֵינוֹ טוֹחֵן בְּרֵחַיִם גְּמוּרָה לֹא הָיָה בִּכְלַל הַגְּזֵרָה לֶאֱסֹר הַכֹּל אֲפִלּוּ לְיוֹמוֹ: **(לג)** דְּהָא יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר דְּאָסוּר אֲפִלּוּ בְּשִׁנּוּי דְּהָוֵי כְּפִלְפְּלִין בְּרֵחַיִם עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז), וְעוֹד דְּהַרְבֵּה פְּעָמִים אֵין מַפִּיג טַעַם כְּשֶׁמְּכַסִּין הֵיטֵב, וּרְאָיָה שֶׁכַּמָּה עוֹשִׂין הַתַּמְכָא לִשְׁנַיִם אוֹ לִשְׁלֹשָׁה יָמִים וְאִם כֵּן הָיָה לוֹ לְהָכִין מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, וְכֵן כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים הַנַּ״ל לְהַצְרִיךְ שִׁנּוּי: **(לד)** חַיֵּי אָדָם (שם ס״א): **(לה)** רַשְׁבָּ״א בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (שם סי׳ ז) וְכֵן הֶעְתִּיק בְּחַיֵּי אָדָם (שם ס״ג): **(לו)** דִּמְפִיגִין טַעַם הַרְבֵּה וּכְשׁוּם וְשַׁחֲלַיִם דָּמֵי דְּכֻלֵּי עָלְמָא מוֹדוּ בָּהּ: **(לז)** חַיֵּי אָדָם (שם ס״ד) בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ״א בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (שם): **ד (לח)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״י) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:

ליקוטי דברי הרב: א] בשו״ע הרב (ס״ד) כתב כהמג״א דאסור לגרור ביו״ט תמכא במורג חרוץ לפי שדרך לגרורו הרבה ביחד לצורך ב׳ או ג׳ ימים. **ב]** בשו״ע הרב בהל׳ שבת (סי׳ שיט סכ״ד) גם כן כתב שכשלוקח מעט מן המשקה יחד עם הפסולת אינו נראה כבורר כלל. ועיין בסידור (הלכתא רבתא לשבתא). **ג]** בשו״ע הרב (ס״ח) כתב כהשו״ע דעכשיו שאין אנו יודעים איזו מכתשת נקראת גדולה ואיזו קטנה יש לאסור הכל בכל המקומות.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah